

PROP-KPOP/2025-03

28 maja 2025 r.

Opinia

w sprawie projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu uproszczenia procedur administracyjnych oraz wsparcia przedsiębiorczości

W związku z projektem ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu uproszczenia procedur administracyjnych oraz wsparcia przedsiębiorczości (UDER20), w wersji opublikowanej w portalu Rządowego Procesu Legislacyjnego jako skierowana na Komitet Stały Rady Ministrów, Komisja PROP ds. Prawa Ochrony Przyrody:

1. Zwraca uwagę, że do projektu ustawy UDER20 **dodano, już po etapie uzgodnień międzyresortowych, konsultacji publicznych i opiniowania, liczne artykuły niezawarte w uzgadnianym, konsultowanym i opiniowanym projekcie**. Wśród dopisanych w tym trybie artykułów są istotne merytorycznie propozycje zmian w *ustawie o ochronie przyrody* (art. 3 projektu), *ustawie o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie*, *ustawie o ochronie zabytków* (art. 2 projektu), *udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (art. 6 projektu) oraz *ustawie Prawo wodne* (art. 15 projektu). **Apelujemy do Rady Ministrów, by umożliwiła Państwowej Radzie Ochrony Przyrody wykonywanie jej zadań określonych w art 96 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody**, tj. opiniowanie projektów prawnych dotyczących ochrony przyrody – przez ich udostępnianie do zaopiniowania w rozsądnym czasie.
2. **Opiniuje negatywnie** zmianę w ustawie o ochronie przyrody, proponowaną w art. 3 projektu, która miałaby polegać na dopuszczeniu wykonywania niektórych czynności zakazanych wobec chronionych gatunków roślin, grzybów i zwierząt tylko na podstawie zgłoszenia, o ile organ ochrony przyrody nie wniesie w ciągu 30 dni sprzeciwu. Regulacja ta, która miałaby dotyczyć także gatunków objętych prawem UE oraz ratyfikowaną przez Polskę *Konwencją o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk* (Dz.U.1996.58.263), zwaną Konwencją Berneńską, **jest rażąco sprzeczna z prawem Unii Europejskiej oraz z innym prawem międzynarodowym** – z art. 9 dyrektywy ptasiej UE (2009/147/WE), art. 16 dyrektywy siedliskowej UE (92/43/EWG), oraz art. 9 Konwencji Berneńskiej, które wymagają, by ewentualne odstępstwa od ochrony gatunkowej ptaków oraz gatunków z zał. IV dyrektywy siedliskowej i zał. I-IV Konwencji były udzielane wyłącznie w wypadku wystąpienia szczególnych okoliczności i pod pewnymi warunkami. Okoliczności te muszą być zbadane przez odpowiedni organ, a ich spełnienie powinno być przedstawione w uzasadnieniu decyzji, zawierającej warunki zezwolenia na odstępstwo od zakazu. Sprzeczność ta jest tak ewidentna i uderzająca, że budzi wątpliwości co do kompetencji lub intencji autorów proponowanego przepisu.

Zawarte w uzasadnieniu ustawy stwierdzenie, że wykonywanie takich czynności zakazanych, jak niszczenie objętych ochroną gatunkową roślin oraz ich siedlisk czy płoszenie chronionych ptaków w czasie i miejscach ich rozrodu „może

mieć jedynie ograniczony, niewielki wpływ na środowisko przyrodnicze oraz gatunki objęte ochroną” jest rażąco sprzeczne z elementarną wiedzą przyrodniczą oraz celami ochrony gatunkowej.

Wprowadzenie tej zmiany spowodowałoby nie tylko poważną niezgodność z prawem międzynarodowym, w tym przepisami UE, ale przede wszystkim skutkowałoby poważnymi stratami wśród zagrożonych gatunków i ich siedlisk.

3. **Opiniuje negatywnie** proponowaną zmianę w ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, która umożliwiałaby usuwanie drzew lub krzewów z nieruchomości lub jej części będącej wpisaniem do rejestru zabytków parkiem, ogrodem lub inną formą zaprojektowanej zieleni, z innego powodu niż prowadzenie prac konserwatorskich i restauratorskich, tylko po zgłoszeniu takiego zamiaru wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków, przy braku jego sprzeciwu w ciągu 30 dni. Drzewa są na tyle istotnymi elementami zabytkowych obiektów zieleni komponowanej, że ich usuwanie powinno zawsze wymagać przynajmniej wizji lokalnej – oględzin przez odpowiedni organ (por. także opinia PROP-KPOP-2025-02), czego proponowany przepis nie uwzględnia.
4. **Opiniuje negatywnie** proponowaną zmianę w art. 64 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, która miałaby polegać na tym, że niewydanie w ciągu 14 dni opinii lub postanowienia RDOŚ, dyrektora urzędu morskiego lub organu właściwego do wydania oceny wodnoprawnej co do konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko byłoby poczytane za „brak zastrzeżeń”. Zwracamy uwagę, że odpowiednie organy w opiniach lub postanowieniach, o których mowa w art. 64 ustawy ooś, nie „wyrażają zastrzeżeń”, ale interpretują, z wykorzystaniem dostępnej im wiedzy specjalistycznej, określone w ustawie przesłanki konieczności przeprowadzania odpowiedniej oceny. Pojęcie „braku zastrzeżeń” nie jest więc możliwe do sensownej interpretacji.

Dyrektywa UE w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (2011/92/UE) nadal będzie wymagać, by organ właściwy do wydania decyzji środowiskowej przeprowadził „badanie indywidualne” przesłanek do przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko. Proponowane przepisy pozbawią przy tym organ wsparcia merytorycznego organów specjalistycznych. Można spodziewać się, że proponowana zmiana nie skróci, a przedłuży czas postępowań środowiskowych, ponieważ pozbawione takiego wsparcia rozstrzygnięcia organów wydających decyzje środowiskowe będą narażone na wyższe ryzyko uchylecia w postępowaniach odwoławczych.

5. **Opiniuje negatywnie** proponowaną zmianę w art. 400 ustawy Prawo wodne, zgodnie z którą niewydanie pozwolenia wodnoprawnego na „przedsięwzięcia realizowane przez przedsiębiorstwo energetyczne” w ciągu 30 dni miałyby być „traktowane jako wydanie pozwolenia wodnoprawnego”. Przepis ten narusza prawo Unii Europejskiej, ponieważ dyrektywa 2011/92/UE w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko, dyrektywa siedliskowa 92/43/EWG i Ramowa Dyrektywa Wodna 2000/60/WE wymagają, by wydanie

pozwolenia wodnoprawnego w niektórych przypadkach było poprzedzone odpowiednią oceną oddziaływania na środowisko, oddziaływania na obszary Natura 2000 lub oddziaływania na cele środowiskowe dla wód – a proponowany przepis skutkowałby pominięciem takiej oceny.

Proponowane w projekcie ustawy UDER20 odstępianie od przestrzegania zasad wynikających z dyrektyw UE, nazwanych w piśmie przewodnim nr DPG-VI.0210.4.5.2025 Ministra Rozwoju i Technologii do Sekretarza Stałego Komitetu Rady Ministrów „zbędnymi formalizmami”, może prowadzić do wszczęcia wobec Polski procedur przeciwnaruszeniowych.

Niniejsza opinia Państwowej Rady Ochrony Przyrody odnosi się tylko do tych części projektu, które dotyczą ochrony przyrody. Biorąc pod uwagę zasadnicze, dyskwalifikujące wady merytoryczne, pomijamy kwestię poważnych błędów z zakresu techniki prawodawczej, które znalazły się w tych projektach. Na podstawie powyższych przykładów, jak również wcześniejszego projektu (UDER25), którego zasadniczym, choć ukrytym skutkiem byłoby wprowadzenie luki pozwalającej na unikanie przez deweloperów wnoszenia obowiązkowych opłat za usuwanie drzew, Rada rekomenduje Premierowi opanowanie chaosu legislacyjnego tworzonego przez Rząd – przynajmniej w zakresie ochrony przyrody - pod pretekstem „deregulacji”. Wyraźnie widoczny w tych projektach brak namysłu nad proponowanymi zmianami ustaw sprawi tylko, że wygenerują one problemy i konflikty, zamiast oczekiwanych uproszczeń i przyspieszeń.

Przewodniczący Komisji
Paweł Pawlaczyk

Otrzymują:

- Prezes Rady Ministrów, Pan Donald Tusk,
- Minister Środowiska, Pani Paulina Hennig-Kloska,
- Minister Przemysłu, Pani Marzena Czarnecka
- Minister Rozwoju i Technologii, Pan Krzysztof Paszyk
- Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska, Pan Piotr Otawski